

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV
Curs /Curso
2023-2024

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	Notació III <i>Notación III</i>				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	6	Curs <i>Curso</i>	3	Semestre <i>Semestre</i>	Anual
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i> bàsica, específica, optativa <i>básica, específica, optativa</i>	Específica	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>			Castellano / Valencià
Matèria <i>Materia</i>	Notació, transcripció i interpretació de documents <i>Notación, transcripción e interpretación de documentos</i>				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Música				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Musicologia <i>Musicología</i>				
Centre <i>Centro</i>	Conservatori Superior de Música Òscar Esplà d'Alacant <i>Conservatorio Superior de Música Óscar Esplá d'Alicante</i>				
Departament <i>Departamento</i>	Departament de Musicologia i Pedagogia <i>Departamento de Musicología y Pedagogía</i>				
Professorat <i>Profesorado</i>	Elena Moya Juan				
e-mail <i>e-mail</i>	emoyajuan@csmalicante.com				

1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació <i>Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación</i>
<p>Esta asignatura ofrece las herramientas indispensables para el acceso a las fuentes musicales de la cultura occidental, su comprensión y métodos de transcripción actuales.</p> <p><i>Aquesta assignatura ofereix les eines indispensables per a l'accés a les fonts musicals de la cultura occidental, la seva comprensió i mètodes de transcripció actuals.</i></p>

1.2 Coneixements previs <i>Conocimientos previos</i>
<p>Requisits previs, mínims o necessaris per a cursar l'assignatura. Coneixements recomanats i/o relació amb altres assignatures de la mateixa titulació</p> <p><i>Requisitos previos, mínimos o necesarios para cursar la asignatura. Conocimientos recomendados y/o relación con otras asignaturas de la misma titulación</i></p> <p>Para poder desenvolverse con soltura, es aconsejable que el alumnado tenga unos conocimientos básicos de contrapunto y armonía. Se da por supuesto que tiene los conocimientos básicos de teoría, solfeo y notación actual.</p> <p>Dado que los contenidos de Notación se van a desarrollar a lo largo de toda la carrera, es necesario haber alcanzado los objetivos de un curso para no tener dificultades en el siguiente.</p> <p>Esta asignatura, dado su carácter de herramienta central en el conocimiento del repertorio occidental complementa los contenidos del resto de asignaturas. Ahora bien, la coordinación con la asignatura de Musicología aplicada es esencial, dado que en esta última se profundiza en los conocimientos adquiridos en dicha asignatura.</p>

Per poder desenvolupar-se amb soltesa, és aconsellable que l'alumnat tingui uns coneixements bàsics de contrapunt i harmonia. Es dona per descomptat que té els coneixements bàsics de teoria, solfeig i notació actual.

Atès que els continguts de Notació es van a desenvolupar al llarg de tota la carrera, cal haver assolit els objectius d'un curs per no tenir dificultats en el següent.

Aquesta assignatura, atès el seu caràcter d'eina central en el coneixement de l'repertori occidental complementa els continguts de la resta d'assignatures. Ara bé, la coordinació amb l'assignatura de Musicologia aplicada és essencial, atès que en aquesta última s'aprofundeix en els coneixements adquirits en aquesta assignatura.

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Les competències venen establides en els plans d'estudis publicats en la corresponent orde de 2 de novembre de 2011. Es convenient detallar el grau de contribució de l'assignatura a l'adquisició i desenvolupament de cada competència (molt, prou, un poc, poc)
Las competencias vienen establecidas en los planes de estudios publicados en la correspondiente orden de 2 de noviembre de 2011. Es conveniente detallar el grado de contribución de la asignatura a la adquisición y desarrollo de cada competencia (mucho, bastante, algo, poco)

CT3 Solucionar problemas y tomar decisiones que respondan a los objetivos del trabajo que se realiza. MUCHO

CT17 Contribuir con su actividad profesional a la sensibilización social de la importancia del patrimonio cultural, y su incidencia en los diferentes ámbitos y su capacidad de generar valores significativos. ALGO

CG2 Mostrar aptitudes adecuadas para la lectura, improvisación, creación y recreación musical. BASTANTE

CG3 Producir e interpretar correctamente la notación gráfica de textos musicales. MUCHO

CG13 Conocer los fundamentos y la estructura del lenguaje musical y saber aplicarlos en la práctica interpretativa, creativa, de investigación o pedagógica. BASTANTE

CE5 Conocer las fuentes musicales y las herramientas de acceso a las mismas, así como las técnicas necesarias para su difusión. BASTANTE

CE6 Conocer los métodos de investigación científica propios de su campo y sus aplicaciones. ALGO

CT3 Solucionar problemes i prendre decisions que responguing als objectius de la feina que es realitza. MOLT

CT17 Contribuir amb la seva activitat professional a la sensibilització social de la importància de el patrimoni cultural, i la seva incidència en els diferents àmbits i la seva capacitat de generar valors significatius. ALGO

CG2 Mostra aptituds adequades per a la lectura, improvisació, creació i recreació musical. PROU

CG3 Produir i interpretar correctament la notació gràfica de textos musicals. MOLT

CG13 Conèixer els fonaments i l'estructura de l' llenguatge musical i saber aplicar-los en la pràctica interpretativa, creativa, d'investigació o pedagògica. PROU

CE5 Conèixer les fonts musicals i les eines d'accés a les mateixes, així com les tècniques necessàries per a la seva difusió. PROU

CE6 Conèixer els mètodes d'investigació científica propis del seu camp i les seves aplicacions. ALGO

3 Resultats d'aprenentatge <i>Resultados de aprendizaje</i>	
RESULTATS D'APRENENTATGE <i>RESULTADOS DE APRENDIZAJE</i>	COMPETÈNCIES RELACIONADES <i>COMPETENCIAS RELACIONADAS</i>
<p>R1. Obtener un satisfactorio conocimiento de los contenidos conceptuales que se proponen. <i>R1. Obtenir un satisfactori coneixement dels continguts conceptuals que es proposen.</i></p>	CG2,CG3,CG13,CE5,CE6
<p>R2. Adquirir los procedimientos, métodos y conceptos necesarios para una correcta transcripción de los documentos musicales de cada una de las etapas históricas. <i>R2. Adquirir els procediments, mètodes i conceptes necessaris per a una correcta transcripció dels documents musicals de cadascuna de les etapes històriques.</i></p>	CT3,CT17,CG2,CG3,CG13,CE5,CE6
<p>R3. Reconocer cada una de las notaciones, para definir el tipo de procedimiento y método de transcripción a emplear, a través de los conocimientos sobre paleografía musical adquiridos. <i>R3. Reconèixer cadascuna de les notacions, per definir el tipus de procediment i mètode de transcripció a emprar, a través dels coneixements sobre paleografia musical adquirits.</i></p>	CT3,CT17,CG2,CG3,CG13,CE5,CE6
<p>R4. Conocer las principales fuentes de cada uno de los repertorios. <i>R4. Conèixer les principals fonts de cada un dels repertoris.</i></p>	CT17,CE5
<p>R5. Capacitar al alumnado para realizar transcripciones críticas, con criterios propios, si fuesen necesarios. <i>R5. Capacitar l'alumnat per a realitzar transcripcions crítiques, amb criteris propis, si fossin necessaris.</i></p>	CT3,CT17,CG2,CG3,CG13,CE5,CE6

Nota important: Les competències estan expressades en un sentit genèric pel que és necessari incloure en la guia docent els resultats d'aprenentatge. Aquests resultats constitueixen una concreció d'una o diverses competències, fent explícit el grau de domini o acompliment que ha d'adquirir l'alumnat i contenen en la seua formulació el criteri amb el qual van a ser avaluades. Els resultats d'aprenentatge evidencien allò que l'alumnat serà capaç de demostrar en finalitzar l'assignatura o matèria i reflecteixen, així mateix, el grau d'adquisició de la competència o conjunt de competències.

Nota importante: Las competencias están expresadas en un sentido genérico por lo que es necesario incluir en la guía docente los resultados de aprendizaje. Estos resultados constituyen una concreción de una o varias competencias, haciendo explícito el grado de dominio o desempeño que debe adquirir el alumnado y contienen en su formulación el criterio con el que van a ser evaluadas. Los resultados de aprendizaje evidencian aquello que el alumnado será capaz de demostrar al finalizar la asignatura o materia y reflejan, asimismo, el grado de adquisición de la competencia o conjunto de competencias.

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes,... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas,...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
El sistema de notación en el Renacimiento <i>El sistema de notació en el Renaixement.</i>	<u>1er semestre</u>
1. La notación blanca y el nacimiento de la imprenta. <i>1. La notació blanca i el naixement de la impremta.</i>	5 sesiones
2. El Cancionero de Palacio, el Cancionero de la Colombina y el Cancionero de Uppsala. Transcripción del repertorio. <i>2. El Cancionero de Palacio, el Cancionero de la Colombina i el Cancionero de Uppsala. Transcripció del repertori.</i>	6 sesiones
3. La pervivencia de los cánones y suscripciones en el Renacimiento. Transcripción del repertorio. <i>3. La pervivència dels canons i subscripcions en el Renaixement. Transcripció de l'repertori.</i>	3 sesiones
El sistema de notación a partir de 1600. <i>El sistema de notació a partir de 1600.</i>	<u>2º semestre</u>
4. Evolución del sistema mensural: el uso de las barras de compás. Diferencias entre países. Notación manuscrita e impresa. Transcripción de ejemplos de partituras barrocas europeas. <i>4. Evolució de sistema mensural: l'ús de les barres de compàs. Diferències entre països. Notació manuscrita i impresa. Transcripció d'exemples de partitures barroques europees.</i>	4 sesiones
5. Signos indiciales barrocos. El tempo, el ritmo y su transcripción. Criterios de transcripción. <i>5. Signes indiciales barrocs. El tempo, el ritme i la seva transcripció. Criteris de transcripció.</i>	3 sesiones
6. Introducción a la teoría y práctica musical del Barroco español: particularidades y perduración del sistema mensural en la notación barroca española. <i>6. Introducció a la teoria i pràctica musical de l'Barroc espanyol: particularitats i perduració de sistema mensural en la notació barroca espanyola.</i>	4 sesiones
Notación contemporánea <i>Notació contemporània</i>	
7. Estudio de las nuevas concepciones en la notación del siglo XX. <i>7. Estudi de les noves concepcions en la notació del segle XX.</i>	3 sesiones
8. Compositores más representativos del siglo XX. Estilos propios de escritura musical. <i>8. Compositors més representatius de el segle XX. Estils propis d'escriptura musical.</i>	

5 Activitats formatives <i>Actividades formativas</i>			
5.1 Activitats de treball presencials <i>Actividades de trabajo presenciales</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	Exposición magistral de contenidos teóricos <i>Exposició magistral de continguts teòrics</i>	R1 a R5	24
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Transcripción crítica y análisis del repertorio. <i>Transcripció crítica i anàlisi del repertori.</i>	R1 a R5	45
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>			
Tutoria <i>Tutoría</i>			
Avaluació <i>Evaluación</i>	Exámenes cuatrimestrales <i>Exàmens quadrimestrals.</i>	R1 a R5	6
SUBTOTAL			75
5.2 Activitats de treball autònom <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudiar contenidos teóricos para las clases y exámenes <i>Estudiar continguts teòrics per a les classes i exàmens.</i>	R1 a R5	30
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Realizar los ejercicios semanales de transcripción <i>Realitzar els exercicis setmanals de transcripció</i>	R1 a R5	45
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>			
SUBTOTAL			75
TOTAL			150

6 Sistema d'avaluació i qualificació

Sistema de evaluación y calificación

6.1 Instruments d'avaluació

Instrumentos de evaluación

Proves escrites (proves objectives, de desenvolupament, mapes conceptuals,...), exposició oral, treballs dirigits, projectes, tallers, estudis de cas, quaderns d'observació, portafolio,...

Pruebas escritas (pruebas objetivas, de desarrollo, mapas conceptuales,...), exposición oral, trabajos dirigidos, proyectos, talleres, estudios de caso, cuadernos de observación, portafolio,...

INSTRUMENT D'AVALUACIÓ INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) Porcentaje otorgado (%)
- Actitud, participació i assistència <i>Actitud, participación i assistència</i>	R1 a R5	20%
- Treball setmanal i Portafolio <i>Treball setmanal i Portafoli</i>	R1 a R5	30%
- Exàmenes. <i>Exàmens.</i>	R1 a R5	50%

6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega

Criterios de evaluación y fechas de entrega

Actitud, participació i assistència

- Se valorará, además de la asimilación de los contenidos de la materia por parte del alumnado, la participación en las clases e interés por la materia, el sentido crítico, la elocuencia, la expresión escrita correcta, clara y elaborada y si se da el caso, el trabajo en equipo.
- Se entiende por "participación activa en clase" la implicación en todas las actividades de aula, incluyendo: la lectura previa de materiales y toda intervención oral en los debates suscitados en torno a los contenidos discutidos, en la que se demuestre el dominio de la materia en cuestión. Este concepto de la evaluación se observará y evaluará en todas las sesiones de clase.
- La evaluación continua a través de la asistencia, la participación y los trabajos semanales que se vayan planteando, implica la asistencia constante a las clases. La ausencia sin justificar al 20% de las clases (8 sesiones) implica la pérdida del derecho a la evaluación continua, por tanto, en este caso, la evaluación estará basada en un solo examen global sobre todos los materiales y lecturas trabajados durante el curso.
- Los controles de lectura y las actividades de clase sólo podrán recuperarse en caso de ausencia por causa mayor justificada documentalmente.
- Se controlará semanalmente en el cuaderno de notas del profesor.

Examen teòrico-pràctic

- Cada una de las pruebas teórico-prácticas se ajustarán a los contenidos temáticos desarrollados hasta ese momento. Existe la posibilidad de recuperar en las convocatorias de junio y julio los semestres no superados.
- Copia en exámenes o trabajos se calificará con puntuación 0.
- No presentarse a un examen por motivos no justificados implica una calificación de 0 a la hora de realizar la media de la evaluación.

Trabajos periódicos

- Una nota añadida a la media de las pruebas escritas por la presentación de los trabajos

requeridos durante el curso: lecturas, comentarios de artículos especializados, búsqueda y reconstrucción documental, proyectos, ejercicios prácticos, etc.

- Cada estudiante presentará al final de curso un Portafolio con los trabajos realizados durante el curso corregidos.
- El retraso en la entrega de prácticas/actividades/ensayos de clase se penalizará a razón de 0,5 ptos./día de retraso, hasta un máximo de tres días. No se aceptarán trabajos entregados con más de tres días de retraso.

Criterios generales

- La copia o plagio en cualquier actividad evaluable, especialmente en los exámenes, se calificará con un 0.
- Las faltas de ortografía se penalizarán en todo tipo de actividad que implique la escritura a razón de -0,2ptos./falta.
- Es condición *sine qua non* aprobar (con un 5.0 como mínimo) cada una de las secciones de la evaluación por separado para superar la asignatura.
- La escala de evaluación es la siguiente: 0 – 4.9: Suspenso (SS); 5 – 6.9: Aprobado (AP); 7.0 – 8.9: Notable (NT); 9.0 – 10: Sobresaliente (SB).
- El "No Presentado/a" se considerará una condición, siempre entendida como excepcional, y no una calificación. Esta valoración dependerá de la consideración de la dirección del centro a través de la documentación que demuestren las circunstancias causantes del "No presentado/a de modo que esta queda excluida del rango de calificaciones posibles otorgadas por el profesor de la asignatura" (RESOLUCIÓN de 22 de julio de 2022, de la Dirección del ISEACV, por la que se dictan instrucciones para el curso 2022-2023 en los centros que imparten enseñanzas artísticas superiores).
- La mención de Matrícula de Honor podrá ser otorgada a estudiantes o alumnas que hayan obtenido una calificación igual o superior a 9.0. Su número no podrá exceder del cinco por ciento de los estudiantes matriculados en una asignatura en el correspondiente curso académico, salvo que el número de estudiantes matriculados sea inferior a 20, en cuyo caso se podrá conceder una sola Matrícula de Honor. Cuando el cinco por ciento resulte un número con decimal, se redondeará al número entero siguiente.

Calificación

- El aprobado global de la asignatura implica haber superado cada uno de los bloques especificados en el apartado anterior con una calificación mínima de 5.
- Los bloques que no hayan sido superados con dicha calificación, podrán ser recuperados de formas independiente, manteniendo aquellos que sí hayan alcanzado la calificación mínima exigida.
- Los requisitos para recuperar los bloques no superados serán los mismos que los planteados en la convocatoria ordinaria.

Actitud, participació i assistència

- *Es valorarà, a més de l'assimilació dels continguts de la matèria per part de l'alumnat, la participació en les classes i interès per la matèria, el sentit crític, l'eloqüència, l'expressió escrita correcta, clara i elaborada i si es dóna el cas, el treball en equip.*
- *S'entén per "participació activa a classe" la implicació en totes les activitats d'aula, incloent: la lectura prèvia de materials i tota intervenció oral en els debats suscitats entorn dels continguts discutits, en la qual es demostrí el domini de la matèria en qüestió. Aquest concepte de l'avaluació s'observarà i avaluarà en totes les sessions de classe.*
- *L'absència sense justificar al 20% de les classes (8 sessions) implica la pèrdua del dret a l'avaluació contínua, per tant, en aquest cas l'avaluació estarà basada un sol examen global sobretot els materials i lectures treballats durant el curs.*

- Els controls de lectura i les activitats de classe només podran recuperar-se en cas d'absència per causa major (malaltia o mort d'un familiar) justificada documentalment.
- Es controlarà setmanalment en el quadern de notes del professor.

Exàmen teoricopràctic

- Cada una de les proves teoricopràctiques s'ajustaran als continguts temàtics desenrotllats fins a eixe moment. Hi ha la possibilitat de recuperar en les convocatòries de juny i juliol els semestres no superats
- Còpia en exàmens o treballs es qualifica amb puntuació 0.
- No presentar-se a un examen per motius no justificats implica una qualificació de 0 a l'hora de fer la mitjana de l'avaluació.

Treballs periòdics

- Una nota afegida a la mitjana de les proves escrites per la presentació dels treballs requerits durant el curs: lectures, comentaris d'articles especialitzats, cerca i reconstrucció documental, projectes, exercicis pràctics, etc.
- Cada estudiant entregará a final de curs un portafoli amb els treballs realitzats durant el curs corregits.
- El retard en el lliurament de pràctiques / activitats / assajos de classe es penalitzarà a raó de 0,5 ptos./día de retard, fins a un màxim de tres dies. No s'acceptaran treballs entregats amb més de tres dies de retard.

Criteris generals

- La còpia o plagi en qualsevol activitat avaluable, especialment en els exàmens, es qualificarà amb un 0.
- Les faltes d'ortografia es penalitzaran en tot tipus d'activitat que impliqui l'escriptura a raó de -0,2ptos. / Falta
- És condició sine qua non aprovar (amb un 5.0 com a mínim) cadascuna de les seccions de l'avaluació per separat per a superar l'assignatura.
- L'escala d'avaluació és la següent: 0 - 4.9: Suspens (SS); 5 - 6.9: Aprobat (AP); 7.0 - 8.9: Notable (NT); 9.0 - 10: Excel·lent (SB).
- El "No Presentat/da" es considerarà una condició, sempre entesa com a excepcional, i no una qualificació. Esta valoración dependrà de la consideración de la dirección del centre a través de la documentación que demostre les circumstàncies causants del "No presentat/da" de manera que aquesta queda exclosa de la franja de qualificacions possibles atorgades pel professor de l'assignatura. (RESOLUCIÓ de 22 de juliol de 2022, de la Direcció de l'Institut Superior d'Ensenyaments Artístics de la Comunitat Valenciana, per la qual es dicten instruccions per al curs 2022-2023 en els centres que imparteixen ensenyaments artístics superiors)
- La menció de matrícula d'honor podrà ser atorgada a estudiants que hagin obtingut una qualificació igual o superior a 9.0. El seu nombre no podrà excedir del cinc per cent dels estudiants matriculats en una assignatura en el corresponent curs acadèmic, llevat que el nombre d'estudiants matriculats siga inferior a 20, en aquest cas es podrà concedir una sola matrícula d'honor. Quan el cinc per cent resulti un número amb decimal, s'arrodonirà a l'enter següent.

Qualificació

- L'aprobat global de la assignatura implica haver superat cada un dels blocs especificats en l'apartat anterior amb una qualificació mínima de 5.
- Els blocs que no hagen sigut superats amb dita qualificació, podran ser recuperats de forma independent, mantenint aquells que sí que hagen aconseguit la qualificació mínima exigida.
- Els requisits per a la recuperació dels blocs no superats seran els mateixos que els

plantejats en la convocatòria ordinària.

6.3 Sistemes de recuperació

Sistemas de recuperación

Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega)

Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)

- Cada uno de los bloques temáticos en que se han dividido los contenidos se valorarán de forma independiente, de manera que solo se habrá de recuperar uno de ellos, si es que no se ha superado la puntuación de 5 requerida para aprobar.

- Cada un dels blocs temàtics en què s'han dividit els continguts es valoraran de forma independent, de manera que només s'haurà de recuperar un d'ells, si és que no s'ha superat la puntuació de 5 requerida per a aprovar.

- En la convocatoria de julio el alumnado se examinará únicamente del semestre o semestres que no hayan superado la puntuación de 5 requerida. Además, se establecerá una fecha previa a la del examen para entregar los trabajos relacionados con el semestre o semestres a evaluar y que hayan sido propuestos durante el curso para la evaluación.

- A la convocatòria de juliol l'alumnat s'examinarà únicament del semestre o semestres que no hagen superat la puntuació de 5 requerida. A més, s'establirà una data previa a la del examen per a entregar els treballs relacionats amb el semestre o semestres a evaluar i que hagen sigut proposats durant el curs per a l'valuació.

- Aquel alumnado que no haya obtenido el aprobado por no haber entregado algunos de los trabajos o menos alguna de las actividades, tan sólo deberá presentar lo que le falte.

Aquell alumnat que no haja obtingut l'aprobat per no haver entregat alguns dels treballs o menys alguna de les activitats, tan sols haurà de presentar el que li falte.

7 Bibliografia

Bibliografía

- APEL,, Willi: *The notation of polyphonic music: 900-1600*, 5ª ed. revisada. Cambridge, Massachusetts, The Mediaeval Academy of America, 1961. Existen ediciones en italiano y en francés.

- PARRISH, Carl: *The notation of medieval music*. New York, Norton and Co., 1958.

- QUEROL GAVALDA, Miguel: *Transcripción e interpretación de la polifonía española de los siglos XV y XVI*. Madrid, Comisaría Nacional de la Música, 1975.